

Aleg. 205

Sprawozdanie

komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1903.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego, odnoszące się do podniesienia hodowli bydła, składa się z dwóch działów, mianowicie: I. Podniesienie hodowli bydła zapomocą subwencji kraja i państwa i II. wykonanie ustawy hodowlanej.

W pierwszym, Wydział krajowy przedstawiwszy działalność krajowych Towarzystw rolniczych na tem polu i wyliczając subwencye przyznane na poszczególne cele, które komisya gospodarstwa krajowego uznaje za uzasadnione i wskazane, poświęca obszerny wywód akcyi tępienia gruźlicy u bydła — akcyi nader ważnej wobec gwałtownego szerzenia się tej choroby u bydła w innych krajach i rezultatów osiągniętych w zarodowych oborach pełnej i półkrwi w kraju zapomocą rozpoznawczego szczepienia bydła tuberkuliną systemu Banga. Starania Wydziału krajowego, podjęte na podstawie uchwał Wysokiego Sejmu, celem skłonienia c. k. Rządu do podwyższenia subwencji państwowej na rozpoznawcze szczepienie bydła tuberkuliną — na podwyższenie zasiłku na utrzymanie weterynarzy przy komitetach obu krajowych Towarzystw rolniczych i przyznanie zasiłku na pokrycie kosztów podróży i dyet tych weterynarzy, których głównym obowiązkiem jest szczepienie bydła tuberkuliną, nie zostały dotąd uwieńczone pomyślnym skutkiem. Ministersto rolnictwa trwa dotąd na stanowisku zajętem reskrytem z dnia 23. lipca 1903 L. 9516/723, odmawiając podwyższenia subwencji państwowej na rozszerzenie akcyi szczepienia rozpoznawczego bydła ze względu na możliwą zmianę metody zwalczania gruźlicy zapomocą ochronnego szczepienia systemem Behringa i znaczne nakłady poniesione przez skarb państwa na doświadczenia z tą metodą.

Komisya gospodarstwa krajowego zgodnie z Wydziałem krajowym nie może zgodzić się na stanowisko zajęte przez c. k. Rząd w tej sprawie; o ile bowiem szczepienie ochronne systemem Behringa może w przyszłości okazać wyższość nad dotychczas stosowaną metodą Banga — czyniąc organizm bydłęcia odpornym i zabezpieczając go przeciw zarażeniu się gruźlicą zapomocą zaszczenia preparowanych prądków gruźliczych — dziś jeszcze pomimo uznania Akademii weterynaryi we Lwowie, iż

metoda ta rokuje najlepsze nadzieje na przyszłość — wobec niedokończonych studyów prof. Behringa i braku przekonania, czy sztuki zaszczerpione okażą się istotnie zabezpieczonymi przeciw gruźlicy — które dopiero po upływie lat kilku nastąpić może — o powszechnem zastosowaniu tej metody mowy być nie może. Zupełnie przeto uzasadnionem jest zapatrywanie Wydziału krajowego, iż należy dalej prowadzić akcyę przeciwgruźliczą w oborach zarodowych zapomocą szczepienia rozpoznawczego tuberkuliną, bez którego stan zdrowia krajowych obór zarodowych przy zastosowaniu tej metody w znacznym stopniu polepszony musiałby znów pogorszyć się, a tem samem wpłynąć ujemnie na stan zdrowotny bydła w całym kraju i wywołać zastój w tej gałęzi gospodarstwa krajowego, na którą tak znaczne łożono koszta. Komisya gospodarstwa krajowego przeto podziela w zupełności zapatrywanie Wydziału krajowego, iż należy ponownie wezwać c. k. Rząd do podwyższenia subwencyi państwowej na rozpoznawcze szczepienie tuberkuliną, od którego też zależnem uczyniono podwyższenie subwencyi krajowej, nie mniej też żądać od c. k. Rządu zabezpieczenia na przyszłość subwencyi na częściowe pokrycie płacy weterynarzy przy komitetach obu krajowych Towarzystw rolniczych, przedkładając wyniki stosowania metody Banga w kraju od roku 1899—1903, opracowane z polecenia Wydziału krajowego przez krajowego nauczyciela weterynaryi p. Sochaniewicza i uprasza Wysoki Sejm ó uchwalenie odnośnych rezolucyi, umieszczonych przy końcu niniejszego sprawozdania.

Dział drugi sprawozdania Wydziału krajowego odnosi się do wykonania ustawy hodowlanej i po przedstawieniu zaprzeczyć się nie dającego postępu co do przeprowadzenia licencyonowania buhajów w poszczególnych okręgach — co do ilości licencyonowanych buhajów, nie mniej też co do jakości materyału i procentowego stosunku udzielonych licencyi do ogólnej liczby materyału żeńskiego stwierdza, iż wykonanie ustawy hodowlanej, z małymi wyjątkami, ogranicza się na przeprowadzeniu licencyonowania, które jest tylko jedną częścią czynności, poruczonych jednemu z orgauów powołanych do wykonywania tej ustawy, a poza tem cały szereg czynności wpływających z postanowień ustawy tak przez komisye licencyonujące jakoteż przez inne czynniki, obowiązane do współdziałania, w przeważnej części nie bywa wykonywany. Odnosi się to głównie do surowego karania pokątnego latowania nielicencyonowanym buhajem, pasania buhajów wspólnie z krowami i do zniewolenia gmin, by zapewniły dostateczną liczbę licencyonowanych buhajów.

Komisya gospodarstwa krajowego z uznaniem podnosi, że Wydział krajowy celem należytego wykonania postanowień ustawy pod tymi względami rozesłał w lutym r. b. reskrypt do Wydziałów powiatowych z wezwaniem do dodatniej pracy w tym kierunku, a zarazem odniósł się do c. k. Namiestnictwa z prośbą o wydanie polecenia c. k. Starostwu i żaudarmeryi, by jak najściślej przestrzegały wykonania przepisów ustawy — co też okólnikiem z dnia 22. sierpnia 1904 L. 34.120 c. k. Namiestnictwo uczyniło. Niemniej jednak komisya wyraża przekonanie, iż wobec niejednolitego postępowania komisyi licencyonujących przy licencyonowaniu — niedostatecznego uwzględnienia ras zastosowanych do poszczególnych stref w kraju i zaniedbań co do wykonania innych postanowień ustawy hodowlanej, iustrakcya zawierająca wszelkie szczegóły obowiązków komisyi licencyonujących w znacznej mierze do usunięcia dostrzeżonych i dotąd nie usuniętych wadliwości przy wykonaniu ustawy przyczynić się może i uprasza Wysoką Izbę o uchwalenie odnośnej rezolucyi

W roku bieżącym ukonstytuowały się komisye na czwarte trzechiecie, a w skład tychże weszła znacznie większa liczba członków z zawodu włościan niż w ubiegłym trzechieciu. Koszta komisyi licencyonujących wynosiły w r. 1903 19.343 koron, przekroczyły więc kwotę preliminowaną o 343 koron, a gdy c. k. Rząd przyczyniał się dotąd do pokrycia tych kosztów tylko kwotą 8.000 koron i asygnował tę kwotę dopiero po upływie roku, tak, że fundusz krajowy musiał ponosić wszystkie wydatki na licencyonowanie, nim subwencya państwowa wpłynęła do kasy krajowej — gdy nadto koszta te wzrosły i w przyszłości przy więcej ożywionej działalności komisyi jeszcze nieco wzrósć mogą i wydatek ten stał się poniekąd stałym, komisya gospodarstwa krajowego zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi uchwalenie przez Wysoki Sejm rezolucyi, domagającej się od c. k. Rządu przyznania stałej, w pierwszej połowie roku płatnej, subwencyi na częściowe pokrycie kosztów komisyi licencyonujących, w wysokości połowy kwoty w budżecie krajowym na pokrycie tych kosztów preliminowanej

W myśl powyższych uwag komisya gospodarstwa krajowego wniosł:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności, odnoszących się do podniesienia hodowli bydła.

2. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na r. 1905 do wysokości 19.500 koron na pokrycie kosztów komisyj licencyonujących w myśl §. 4. ustawy z dnia 20. lipca 1892.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) do przyznania stałej, w pierwszej połowie roku płatnej subwencji na częściowe pokrycie kosztów komisyj licencyonujących w wysokości połowy kwoty w budżecie krajowym na pokrycie tych kosztów preliminowanej,

b) do przyznania stałej, w pierwszej połowie roku płatnej subwencji na częściowe pokrycie kosztów komisyjnych przy szczepieniu tuberkuliną w wysokości co najmniej 2.000 K rocznie,

c) do podwyższenia subwencji na częściowe pokrycie kosztów utrzymania weterynarzy przy komitetach c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego i c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu: a) przeprowadzić rokowania z c. k. Rządem celem uzyskania wyższej subwencji państwowej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania weterynarzy przy komitetach obu krajowych Towarzystw rolniczych, ewentualnie także celem uzyskania wyższej ponad rocznych 2.000 K subwencji państwowej na częściowe pokrycie kosztów komisyjnych przy szczepieniu tuberkuliną i upoważnia Wydział krajowy do podwyższenia w preliminarzu na r. 1906 wydatku krajowego na powyższe cele pod warunkiem, że c. k. Rząd subwencye na powyższe cele podwyższy.

b) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu ułożyć i rozesłać komisjom licencyonującym instrukcyę, zawierającą szczegóły zadań tych komisji wypływających z ustawy z 20. lipca 1892 Dz. u. kr. l. 51 i noweli do tejże z 10. kwietnia 1902 Dz. u. kr. l. 26, a zarazem ściśle oznaczony sposób postępowania komisji licencyonujących w stosunku do innych czynników powołanych do współdziałania w wykonaniu powyższych ustaw.

5. Sejm wstawia do rubryki X. preliminarza budżetu na rok 1905 następujące wydatki:

a) poz. 298 i 299 na utrzymanie dwóch instruktorów hodowli bydła, mianowicie jednego przy komitecie c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego, drugiego przy komitecie c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego 8.000 K,

b) poz. 300 na częściowe pokrycie kosztów utrzymania weterynarzy przy komitetach c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego i c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego po 1.200 K, razem 2.400 K.

c) poz. 301 na koszta komisyjne przy szczepieniu tuberkuliną 2.000 K,

d) poz. 302 Towarzystwu hodowców czerwonego bydła jednorazowo 4.000 K.

Przewodniczący :

Gorayski.

Sprawozdawca :

Schnell.

